
Kyrkomötet
Ekonomiutskottets betänkande 2022:2

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021

Sammanfattning

I detta betänkande behandlas kyrkostyrelsens skrivelse 2022:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021. Kyrkostyrelsen föreslår att kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkningen och balansräkningen för Svenska kyrkans nationella nivå 2021. Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen och att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsen ansvarsfrihet för räkenskapsåret. Betänkandet omfattar även motion 2022:18 Dimensioner i hållbarhetsredovisningen.

Ekonomiutskottet föreslår att kyrkomötet fastställer årsredovisningen, resultaträkning och balansräkning samt beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2021. Utskottet föreslår därutöver att motion 2022:18 avslås.

Utskottets förslag till kyrkomötesbeslut

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2021,
3. avslå motion 2022:18.

Skrivelsens förslag

Kyrkostyrelsens skrivelse 2022:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021

Kyrkomötet beslutar att

1. fastställa årsredovisning samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021,
2. bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2021.

Motionens förslag

Motion 2022:18 av Ronnie Nilsson, Dimensioner i hållbarhetsredovisningen

Kyrkomötet beslutar att uppdra till kyrkostyrelsen att i kommande hållbarhetsredovisningar inkludera

1. teologisk hållbarhetsredovisning med strategiskt uppbyggda och mätbara mål och delmål,
2. medlemsmässig hållbarhetsredovisning med strategiskt uppbyggda och mätbara mål och delmål,
3. organisatorisk hållbarhetsredovisning med strategiskt uppbyggda och mätbara mål och delmål.

Yttrande från andra utskott

Ekonomiutskottet har erbjudit samtliga utskott att yttra sig över skrivelsen och förklarat sig särskilt intresserade av de delar som behandlar respektive utskotts sakområde. Följande yttranden har inkommit.

Från samhälls- och kulturutskottet, SK 2022:2y, *bilaga 1*. Från ekumenikutskottet, Eu 2022:2y, *bilaga 2*. Från kyrkolivsutskottet, KI 2022:2y, *bilaga 3*.

Bakgrund

Skrivelsen

Årsredovisning 2021 för Svenska kyrkans nationella nivå

Kyrkostyrelsens skrivelse består av *Årsredovisning 2021 för Svenska kyrkans nationella nivå*. Dokumenten har utvecklats i enlighet med kyrkomötets synpunkter och önskemål och består numera av ett enda dokument mot tidigare tre (föregående år två) där den formella finansiella rapporten Årsredovisning ingår som bilaga. Hållbarhetsredovisningen är i likhet med föregående år integrerad i årsredovisningen men numera som noter till förvaltningsberättelsen i stället för integrerad i verksamhetsberättelsen.

Dokumentet inleds med avsnitt där ärkebiskop och generalsekreterare kortfattat redogör för de viktigaste händelserna under det gångna året utifrån respektive ansvarsområde. Avsnitt 4 beskriver bland annat den nationella nivåns fyra uppdrag: stöd till stift och församlingar för utveckling av församlinglivet, företrädarskap, stöd till en god förvaltning samt inomkyrklig reglering. Här beskrivs även organisation, omvärldsfaktorer som ligger till grund för kyrkostyrelsens beslut samt hur Agenda 2030 tolkas och implementeras av Svenska kyrkans nationella nivå.

Avsnitt 5, *Verksamhetsuppföljning*, redovisar exempel på den omfattande verksamhet som bedrivs med de av kyrkomötet fastställda målbilderna som utgångspunkt och avsnitt 6, *Ekonomi*, beskriver verksamheten ur ett ekonomiskt perspektiv. Här framgår utfall i förhållande till budget. Verksamhetens resultat, ett budgeterat underskott om -394 miljoner kronor, var 162 miljoner kronor bättre än beräknat som en följd av både ökade intäkter och minskade kostnader. Genom den goda avkastningen inom finansförvaltningen avviker årets resultat kraftigt mot budget, ett överskott om 1 638 miljoner kronor mot ett budgeterat underskott om -22 miljoner kronor.

Den formella finansiella rapporten *Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå* redovisas därefter i form av bilaga 1.

I *förvaltningsberättelsen* lämnas information om bland annat styrning och ledning, legal struktur med mera. Här redovisas även ett urval väsentliga händelser under året, totala intäkter och kostnader, det finansiella kapitalets marknadsvärde, hållbarhetsupplysningar samt uppgifter om förväntad framtida utveckling samt risker och osäkerhetsfaktorer för nationell nivå och slutligen utfall för den nationella nivåns eget kapital i relation till av kyrkomötet fastställt mål på storleken på det egna kapitalet.

Det urval av väsentliga händelser som lyfts fram är Högsta förvaltningsdomstolens dom som fastställer att inomkyrkligt tillhandahållna tjänster inte är moms- eller inkomstskattepliktiga, kyrkovalet, den offentliga ursäkten till den samiska folket, arbetet med projektet Färdplan för klimatet, starten av Svenska kyrkans löneservice i Uddevalla samt de statliga bidrag Svenska kyrkan erhållit med anledning av pandemin.

Årets resultat för Svenska kyrkans nationella nivå uppgick till 1 638 (235) miljoner kronor. Skillnaden mot föregående år beror i huvudsak på hög avkastning i kapitalförvaltningen.

Väsentliga riskområden som beaktats är risk för skadat förtroende, verksamhetsrelaterade risker, risker inom finansförvaltningen, omvärldsrisker samt medlemsutvecklingen.

Det egna kapitalet uppgick vid utgången av räkenskapsåret 2021 till 11 545 miljarder kronor vilket överstiger kyrkomötets beslutade lägstanivå om 10 miljarder kronor. Den kraftiga nedgången på finansmarknaden under första halvåret 2022 har dock påverkat det egna kapitalet negativt.

Ett nytt avsnitt avseende hållbarhet har tillkommit i årsredovisningen, 14 Hållbarhetsnoter, vilka utgör noter till de lagstadgade hållbarhetsupplysningarna i förvaltningsberättelsen. I 2020 års årsredovisning var denna rapportering integrerad i verksamhetsberättelsen. Hållbarhetsnoterna beskriver kyrkostyrelsens styrning av hållbarhetsarbetet, den risk- och väsentlighetanalys som ligger till grund för prioriteringar inom området samt resultat och effekter av detta arbete. Kyrkostyrelsens redogörelse för risker utgår från förståelsen att en organisation påverkas av omvärldsfaktorer liksom den i sin verksamhet påverkar omvärlden, en så kallade dubbel materialitet. Båda dessa redogörelser är lagstadgade i årsredovisningslagen men presenteras i olika delar av förvaltningsberättelsen.

Av revisionsberättelsen i årsredovisningen framgår att revisorerna har reviderat årsredovisningen vilket omfattar sidorna 32–75 av dokumentet med undantag för sidorna 36–37 samt 65–74. Därutöver har revisorerna, enligt gällande regelverk, granskat Svenska kyrkans nationella nivåns hållbarhetsredovisning på sidorna 36–37 samt 65–74 och för denna del bestyrker att en lagstadgad hållbarhetsrapport har upprättats. Revisorernas uppfattning är att årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och att den ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av Svenska kyrkans nationella nivåns finansiella ställning, finansiella resultat och kassaflöde per den 31 december 2021 samt att förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens övriga delar.

Revisorerna tillstyrker att kyrkomötet fastställer resultaträkningen och balansräkningen samt att kyrkomötet beviljar kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Motionen

Motion 2022:18 Dimensioner i hållbarhetsredovisningen

Dimensioner av hållbar utveckling

FN:s världskommission för miljö och utveckling lanserade 1987 begreppet hållbar utveckling i rapporten *Vår gemensamma framtid*. Begreppet gavs då det ramverk som fortfarande är den vanligaste definitionen av hållbar utveckling: ”Hållbar utveckling är en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov.” En hållbar utveckling bygger på tre dimensioner: det sociala, miljön och ekonomin. Alla delar av både människa och skapelse – och verksamheter – kan inordnas i dessa dimensioner. De tre dimensionerna används i lokala och globala sammanhang och redovisas ibland som en ”tårta”, där dimensionerna bär och vilar på varandra. Arbetet för hållbar utveckling är mångfacetterat och dimensionerna är gränsöverskridande och beroende av varandra, vilket innebär att alla institutioner i samhället (det offentliga, det privata, civilsamhället och individen) måste samarbeta och samverka för att uppnå en hållbar utveckling.

Svenska kyrkans nationella nivå har i sitt hållbarhetsarbete och i det hållbarhetsarbete som kyrkostyrelsen lyfter i dialog och samverkan med övriga samhället, lagt till en dimension som omsluter de övriga: den andliga och existentiella dimensionen. Här finns Svenska kyrkans teologi, värderingar och ställningstaganden. Detta visar Svenska kyrkans unika bidrag i arbetet för en hållbar utveckling. I det arbete som rör den teologiska reflektionen kring hållbarhetsfrågorna säkerställs detta genom regleringen i kyrkoordningen 12 kap. 3 a § där det framgår att kyrkostyrelsen ska begära in yttranden från biskopsmötet samt att motsvarande process finns vid beredning av teologiska frågeställningar vid kyrkomötet där läronämnden ska yttra sig (kyrkoordningen 11 kap. 16–18 §§). Kyrkostyrelsen arbetar för att, utifrån de väsentliga risker som identifierats och den påverkan Svenska kyrkan har på omvärlden, integrera hållbarhetsdimensionerna i den löpande verksamheten, både när den styrs, genomförs och följs upp. Detta innebär att hållbarhetsarbetet ska bäras av alla anställda och förtroendevalda på den nationella nivån.

Tidigare behandling

Vid 2020 års kyrkomöte behandlades en liknande motion, motion 2020:1 Dimensioner i hållbarhetsarbetet. Ekonomiutskottet föreslog att motionen skulle avslås med hänvisning till att det inte ansågs finnas skäl att utvidga den etablerade och grundläggande uppdelningen eftersom tillägget andlig/existentiell hållbarhet finns med och komplexiteten kring begreppet hållbarhet skulle öka om fler dimensioner tillförs. Utskottet ansåg att det teologiska perspektivet genomsyrar de övriga dimensionerna och därför inte kan redovisas separat. Den kyrkosyn som motionen ger uttryck för ansågs inte heller vara representativ för Svenska kyrkan. Detta blev även kyrkomötets beslut.

Vidareutveckling av års- och hållbarhetsredovisningen

Års- och hållbarhetsredovisningen har utvecklats de senaste åren för att harmoniera bättre med kyrkostyrelsens planering i Verksamhet och ekonomi, minska upprepningar i flera olika dokument och effektivisera informationen om vad kyrkostyrelsen planerar och genomför.

Årsredovisningens regelverk, inklusive kraven avseende hållbarhetsredovisning, innehåller lagreglerade parametrar där tillägg kan göras för att öka förståelsen av den

organisation eller den bransch som årsredovisningen avser. Rapporteringen omfattar endast Svenska kyrkans nationella nivå och inte hela trossamfundet med alla dess organisatoriska delar.

E 2022:2

Utskottets överväganden

Årsredovisningens innehåll

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att fastställa årsredovisningen samt resultaträkning och balansräkning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021.

Utskottet ansluter sig till kyrkostyrelsens förslag.

Utskottet har som en del av beredningen hållit överläggningar med revisorerna, generalsekreterare och chefer vid kyrkokansliet samt med kyrkostyrelsens arbetsutskott för att få särskilda frågor belysta och fördjupad förståelse för skrivelsen. Utskottet har även tagit del av och beaktat de yttranden som inkommit från andra utskott.

Årsredovisningen har för 2021 antagit en ny form, där årsredovisningen, hållbarhetsredovisningen och den tidigare bilagan Resultatrapport integrerats i ett och samma dokument. Utskottet konstaterar med tillfredsställelse att dokumentet fortsätter att utvecklas i den riktning utskottet önskat vilket dock medför att detaljeringsgraden i vissa delar har fått ge vika för en bredare och mer övergripande redovisning av Svenska kyrkans nationella nivåns breda verksamhet.

Utskottet har vid tidigare kyrkomöten påtalat att man önskar se mer av mätbara mål och data på hållbarhetsområdet. Den önskan kvarstår. Utskottet noterar dock att redovisningen för hur hållbarhetsarbetet utvecklats är mer utförlig än tidigare år.

Utskottet instämmer i samhälls- och kulturutskottets yttrande avseende vikten av att arbeta med

- ◆ att synliggöra värdet av Svenska kyrkans diakoni och vikten av att göra kyrkans roll i civilsamhället mer känd. Efterfrågan på kyrkan är stor bland institutionerna, som fängelser, sjukhus, häkten, förvar och vård. Institutionerna är också en viktig kontaktyta med människor som i låg grad har tidigare erfarenhet av Svenska kyrkan,
- ◆ vikten av ekonomisk hållbarhet genom samverkan och effektivisering för Svenska kyrkan och dess bidrag till världens klimatmål med projektet Färdplan för klimatet,
- ◆ Svenska kyrkans offentliga ursäkt till det samiska folket för de oförrätter som begåtts i historien.

Utskottet vill därutöver även betona ekumenikens betydelse inom och för Svenska kyrkans verksamhet bland annat utifrån perspektivet samverkan.

Utskottet har med intresse tagit del av revisorernas rapportering från deras granskning av den nationella nivån och erfar att även revisorerna noterat förbättringar avseende utvecklingen av informationen i den finansiella rapporteringen i jämförelse med föregående år.

Granskningarna har haft fokus på riskområden såsom den finansiella verksamheten men även andra områden som avser väsentliga poster och/eller där det finns stor risk för fel.

Ansvarsfrihet

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att bevilja kyrkostyrelsens ledamöter ansvarsfrihet för räkenskapsåret 2021.

Utskottet ansluter sig till revisorernas förslag.

Motion 2022:18 Dimensioner i hållbarhetsredovisningen

Utskottets förslag: Kyrkomötet beslutar att avslå motion 2022:18.

Utskottet konstaterar att en mycket snarlik motion behandlades av kyrkomötet så sent som 2020 där motionen avslogs med motiveringen att det inte finns skäl att utvidga den etablerade och grundläggande uppdelningen, att det teologiska perspektivet genomsyrar de övriga dimensionerna, och därför inte kan redovisas separat samt att den kyrkosyn som motionen ger uttryck för inte är representativ för Svenska kyrkan.

Det tillägg som avser andlig/existentiell hållbarhet innebär i sig en utvidgning av hållbarhetsbegreppet och utskottet anser att detta tillgodoser delar av motionärens intentioner. Den integrerade hållbarhetsredovisningen i årsredovisningen berör också delvis de aspekter motionären anför. I övrigt anser inte utskottet att några nya omständigheter tillkommit som kan föranleda en förändrad hållning från utskottets sida. Utskottet föreslår därmed avslag på motionens samtliga tre punkter.

Uppsala den 6 oktober 2022

På ekonomiutskottets vägnar

Mats Ludvigsson, ordförande

Liselotte Ågren, sekreterare

Beslutande: Mats Ludvigsson, ordförande, Inger Wahlman, Birger Wernersson, Pernilla Edman, Marie Wojdkow, Victor Backström, Cecilia Rogne, Magnus Ek, Bengt Kjellgren, Fredrik Ottesen, Anders Lundberg, Jenny Nilsson, Inger Lindeskog, Marcus Romedahl och Åke Marcusson.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Hilikka Andersson, Annika Nyman, Christina Södling, Lena Orstadius, Jan-Hugo Nihlén, Niklas Larsson, Suzanne Fredborg, Gunilla Eldebro, David Lång, Anna Stenberg, Cecilia Gyllenberg Bergfasth och Bertil Olsson.

Biskop Johan Dalman har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Samhälls- och kulturutskottets yttrande 2022:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2021**

Till ekonomiutskottet

Samhälls- och kulturutskottets yttrande över kyrkostyrelsens skrivelse 2022:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021.

Utskottet uppskattar kyrkostyrelsens skrivelse och menar att den redovisning som lämnas ger en bra bild av Svenska kyrkans verksamhet. Årsredovisningen redogör på ett bra sätt för omvärldens utmaningar och på vilket sätt arbetet sker för att möta dem. Pandemin har medfört en *genomgripande* omställning för Svenska kyrkans samtliga nivåer, inte minst bör kyrkan med den ökade digitaliseringen ur flera hållbarhetsperspektiv pröva hur den egna mötesstrukturen ser ut. Utskottet önskar också framåt att institutionssjälvvården tydliggörs när kyrkans roll i samhället beskrivs. Vidare önskar utskottet med anledning av detta en mer fyllig redogörelse av kyrkans röst i samhällssamtalet.

Utskottet vill med anledning av årsredovisningen särskilt understryka vikten av arbetet med

- ◆ att synliggöra värdet av Svenska kyrkans diakoni och vikten av att göra kyrkans roll i civilsamhället mer känd. Efterfrågan på kyrkan är stor bland institutionerna, som fängelser, sjukhus, häkten, förvar och vård. Institutionerna är också en viktig kontaktyta med människor som i låg grad har tidigare erfarenhet av Svenska kyrkan,
- ◆ vikten av ekonomisk hållbarhet genom samverkan och effektivisering för Svenska kyrkan och dess bidrag till världens klimatmål med projektet Färdplan för klimatet,
- ◆ Svenska kyrkans offentliga ursäkt till det samiska folket för de oförrätter som begåtts i historien.

Erfarenheterna av pandemi, social oro och klimatpåverkan – och nu inte minst kriget i Ukraina – understryker redogörelsen i årsredovisningen om att Svenska kyrkan behöver stärka beredskapen för framtida kriser. Både i digitala och fysiska sammanhang. Vidare önskar utskottet understryka att arbetet med Lärande och undervisning bara har börjat och att det inte får ta slut med projektets avslut.

Uppsala den 6 oktober 2022

På samhälls- och kulturutskottets vägnar

Sofia Rosenquist, ordförande

Magdalena Widmark, sekreterare

Beslutande: Sofia Rosenquist, ordförande, Anton Härder, Lina Dahm, Roger Sjöberg, Katarina Hofling, Boel Johansson, Lena Arman, Stig Axelsson, Birgit Kullingsjö,

Kerstin Eskhult, Anna-Karin Westerlund, Peter Laufer, Britt Fält, Tomas Rosenlundh och Elisabeth Sandlund

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Olle Rydell, Mattias Benke, Anette Pettersson, Fredrik Schandorff, Barbro Wiskari, Joakim Persson, Rodney Engström, Inger Hagelin, Gary Aelius, Margareta Carlsson, Lina Ahl, Christoffer Stavenow och Marja Sandin-Wester.

Biskoparna Fredrik Modéus och Eva Nordung Byström har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Ekumenikutskottets yttrande 2022:2

**Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2021**

Till ekonomiutskottet

Ekumenikutskottets yttrande över KsSkr 2022:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021

Ekumenikutskottet tackar för möjligheten att yttra sig över rubricerade skrivelse och vill framföra sin uppskattning av att utlandskyrkans ekumeniska utveckling uppmärksammas (*Målbild 1*, skrivelsen s. 17). Utskottet ser det däremot som en brist att ekumeniska och interreligiösa förutsättningar för församlingarna och pastoraten inte uppmärksammas i övrigt under målbilden.

Uppsala den 5 oktober 2022

På ekumenikutskottets vägnar

Katarina Glas, ordförande

Magnus Evertsson, sekreterare

Beslutande: Katarina Glas, ordförande, Gun Eriksson, Klas Corbelius, Agneta Brendt, Christian Bonde, Edvina Palmcrantz, Celina Falk, Eva-Maria Munck, Åsa Felix Everbrand, Gudrun Wängelin Lernskog, Madelaine Erlandsson Starwing, Per Hanö, Mona Olsson, Håkan Sunnliden och Agneta Granström.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Yvonne Stålnacke, Peter Weiderud, Birgitta Nilsson, Josefine Carlsén, Tomas Jansson, Lars-Ivar Ericson, Johan Hjertén, Jan-Åke Isaksson, Marja Hillerström, Birgitta Axelsson Edström, Maria Hjernerth och Kerstin Rossipal.

Biskop Sören Dalevi har deltagit i utskottets överläggningar.

Kyrkomötet
Kyrkolivsutskottets yttrande 2022:2y

Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå
2021

Till ekonomiutskottet

Kyrkolivsutskottets yttrande över KsSkr 2022:2 Årsredovisning för Svenska kyrkans nationella nivå 2021, avgränsat till det som avser för kyrkolivsutskottet relevanta delar av sidorna 8–31 i skrivelsen

Utskottet tackar för en informativ skrivelse som ger kyrkomötesledamöter och andra en bra bild av den nationella nivåns verksamhet inklusive den som finns inom kyrkolivsutskottets beredningsområde.

Utskottet önskar samtidigt en mer teologisk genomtänkt användning av ordet evangelium när det gäller beskrivningen av programmet Lärande och undervisning. Skrivelsens text lyder ”Programmet Lärande och undervisning har fortsatt, och insatser har genomförts för att visa på evangeliet om tro och livsmod och Svenska kyrkans roll i samhället” (s. 15). Utskottet menar att evangeliet är mer än bara tro och livsmod.

Uppsala den 5 oktober 2022

På kyrkolivsutskottets vägnar

Sören Olsson, ordförande

Sigurdur Hafthorsson, sekreterare

Beslutande: Sören Olsson, ordförande, Sara Waldenfors, Erik Vikström, Ann-Sofie Karlsson Ågren, David Svensk, Linda Isberg, Johannes Imberg, Anneli Öljarstrand, Nina Wahlin, Mats Ershammar, Mikael Sandén, Vicktoria Bagi, Karin Janfalk, Torbjörn Aronson och Margaretha Herthelius.

Övriga närvarande vid beslutstillfället: Anna Lundberg, Agneta Ivemyr, Rolf Ekström, Lena Sjöberg, Marie Rydén Davoust, Jakob Schwarz, Xerxes Åkerfeldt, Birgitta Johansson Huuva, Magnus Hedin, Monica Johansson, Lisa Gerenmark, David Castor och Maria Heldt.

Biskoparna Åsa Nyström och Andreas Holmberg har deltagit i utskottets överläggningar.